

První stavovský odboj

Ferdinand I. se na rozdíl od krále Vladislava nehodlal dělit o moc se stavy. Vedle zemských úřadů, které obsazovali stavové, zřídil dvorské úřady ve Vídni, které svěřoval schopným odborníkům. Úředníky jmenoval a zvětšoval jejich pravomoc. Posiloval moc panovníka i královskou pokladnu (komoru). Omezoval politická práva měst a ukládal jim stále větší daně. Peníze vynakládal na války s protivníky Habsburků. Poprvé odmítli čeští stavové králi poslušnost v době války, kterou proti luteránským knížatům v říši vedl v letech 1546/47 jeho bratr císař Karel V. Přestože se tato válka českých zemí netýkala, svolal král zemskou hotovost (vojsko složené z obyvatel všech stavů). To však bylo v rozporu se zákony, protože zemská hotovost směla být svolána jen při ohrožení státu. Většina šlechticů a měst proto neuposlechla a vojenské oddíly neposlala. Stavy se však nedokázaly ubránit královi hněvu. Ferdinand využil vítězství Karla V. a stavy potrestal. Měštům odebral statky, privilegia a omezil samosprávu. Oslabením stavů posílil ústřední moc.